

WPISUJE ZDAJĄCY

KOD	PESEL
<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>

*Miejsce
na naklejkę
z kodem*

**EGZAMIN MATURALNY
Z JĘZYKA ŁACIŃSKIEGO
I KULTURY ANTYCZNEJ**

POZIOM PODSTAWOWY

MAJ 2014

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 12 stron. Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
3. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
4. Podczas egzaminu możesz korzystać ze słownika łacińsko-polskiego oraz atlasu historycznego.
5. Na tej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
6. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

**Czas pracy:
120 minut**

**Liczba punktów
do uzyskania: 100**

MKL-P1_1P-142

CZĘŚĆ I – leksykalno-gramatyczna (40 pkt)**Zadanie 1. (5 pkt)**

Zdecyduj, czy zostały zestawione dokładnie takie same formy gramatyczne (VERUM) rzeczownika **convivium**, **convivii** i przymiotnika **memorabilis**, **memorable**, czy nie (FALSUM). Wpisz właściwy kwalifikator obok każdej pary wyrazów.

		VERUM/FALSUM
1.	convivia – memorabili	
2.	convivii – memorabiles	
3.	conviviis – memorabilibus	
4.	conviviorum – memorabilem	
5.	convivium – memorable	

Zadanie 2. (5 pkt)

Podkreśl poprawny wariant uzupełnienia każdego zdania.

- Antiqui tradunt Europam filiam Agenoris regis
A. est
B. fuisse
C. fuit
D. sunt
- Puella cum amicis in ... ludebat.
A. litora
B. litore
C. litori
D. litus
- Pulcherrimus ... erat taurus candidus.
A. tauri
B. taurō
C. taurorum
D. taurum
- Taurus rogavit, ut puella caput eius floribus
A. ornabat
B. ornaret
C. ornat
D. ornet
- Europa omni metu ... in tergo tauri consedit.
A. tollens
B. tollente
C. sublati
D. sublato

Zadanie 3. (5 pkt)

Zdecyduj, czy wymienione pary zdań wyrażają dokładnie tę samą treść (VERUM), czy nie (FALSUM). Obok każdej pary zdań wpisz właściwy kwalifikator.

Lp.	Pary zdań	VERUM/FALSUM
1.	Fides firmamentum amicitiae est, ut putamus. = Fidem firmamentum amicitiae esse putamus.	
2.	Ius amicitiae hominibus colendum est. = Ius amicitiae a hominibus cultum est.	
3.	Quot amicos habeam? = Quot amici mihi sint?	
4.	Novos amicos veteribus anteponeere solemus. = Novi amici veteribus anteponendi sunt.	
5.	Verum amicum pecuniā non parabis. = Verus amicus pecuniā te parabit.	

Zadanie 4. (5 pkt)

Do każdego pytania dobierz poprawną odpowiedź. Wpisz do tabeli właściwą literę.

Lp.	Pytanie	Litera
1.	Unde remeas, amice?	
2.	Quid emere cupiebas?	
3.	Emisti?	
4.	Quo nunc vades?	
5.	Cuius opera legere cupis?	

Odpowiedzi	
A.	apud bibliopolam
B.	Caesaris
C.	commentarios
D.	e taberna libraria
E.	in bibliothecam
F.	in foro
G.	Non. Deerant.

Zadanie 5. (5 pkt)

Zakreśl poprawny przekład podkreślonych fragmentów zdań.

- Bibamus aquam puram.
A. pijemy
B. piliśmy
C. wypijemy
D. wypijmy
- His hominibus ludus noster non placet.
A. tamtego
B. tamtym
C. tych
D. tym

3. Hospites ad cenam invitantur.
 A. są zapraszani
 B. zapraszają
 C. zaprosili
 D. zostali zaproszeni
4. Lavate manus vestras.
 A. niech umyją
 B. umyją
 C. umyjcie
 D. umyjecie
5. Servi maximam amphoram apportaverunt.
 A. dużą
 B. większą
 C. najwięcej
 D. największą

Zadanie 6. (5 pkt)

Przyporządkuj łacińskim wyrażeniom ich polskie przekłady. Wpisz w odpowiednie miejsce tabeli literę oznaczającą poprawny przykład.

Lp.	Wyrażenie łacińskie	Litera oznaczająca przykład
1.	ab extra	
2.	ad gustum	
3.	in posterum	
4.	per errorem	
5.	pro memoria	

- A. dla pamięci
 B. do smaku
 C. między obecnymi
 D. na przyszłość
 E. od początku
 F. przez pomyłkę
 G. w przeszłości
 H. z zewnątrz

Zadanie 7. (5 pkt)

Obok zdania zgodnego z prawdą napisz VERUM, natomiast obok niezgodnego z prawdą napisz FALSUM.

		VERUM/FALSUM
1.	„Aut cum scuto aut in scuto” to łaciński przekład jednego z powiedzeń Spartan.	
2.	Formuła „Alea iacta est” była wygłaszana na zakończenie uctw rzymskich.	
3.	„Panem et circenses!” domagał się lud rzymski od cesarzy.	
4.	Polskie przysłowie „Robisz z igły widły” ma taką samą wymowę jak łacińskie „Elephantum e musca facis”.	
5.	Sentencja „Ab ovo usque ad mala” wywodzi się z religii rzymskiej.	

Zadanie 8. (5 pkt)

Zakreśl błędne znaczenie wymienionych słów.

1. arena
 - A. miejsce dla chóru
 - B. plac wysypany piaskiem
 - C. teren przeznaczony do walki
 - D. widownia pewnych zdarzeń
2. cyrk
 - A. okrągły namiot
 - B. miejsce wyścigów
 - C. przyrząd do kreślenia
 - D. śmieszna sytuacja
3. ludyczny
 - A. biesiadny
 - B. rozrywkowy
 - C. wulgarny
 - D. zabawowy
4. teatralny
 - A. nienaturalny, przesadny
 - B. przeznaczony dla teatru
 - C. uświęcony zwyczajem
 - D. wystawiany na scenie
5. tryumf
 - A. danina narzucona pokonanym
 - B. najwyższe wojskowe wyróżnienie
 - C. uroczystość z racji zwycięstwa
 - D. wybitne osiągnięcie w jakiejś dziedzinie

Część II – rozumienie oryginalnego tekstu łacińskiego (30 pkt)

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania 9.–11.

Publius Cornelius Nepos, *Vitae, Cato*

[Cato] in omnibus rebus singulari fuit industria: nam et agricola sollers et peritus iuris consultus et magnus imperator et probabilis orator et cupidissimus litterarum fuit. Quarum studium etsi senior arripuerat, tamen tantum progressum fecit, ut non facile reperiri possit neque de Graecis neque de Italicis rebus, quod ei fuerit incognitum. Ab adulescentia confecit orationes. Senex historias scribere instituit. Earum sunt libri septem. Primus continet res gestas regum populi Romani, secundus et tertius unde quaeque civitas orta sit Italica, ob quam rem omnes *Origines* videtur appellavisse. In quarto autem bellum Poenicum est primum, in quinto secundum. Atque haec omnia capitulatim sunt dicta.

Objaśnienia:

Cato, Catonis – Marek Katon – mówca, pisarz i polityk rzymski.

Graecus,-a,-um – grecki.

Italicus,-a,-um – italski.

Origines – *Początki*, tytuł dzieła Katona.

Orta sit – wzięło początek.

Poenicus,-a,-um – punicki, kartagiński.

Zadanie 9. (10 pkt)

Zakreśl, zgodny z treścią tekstu, wariant dokończenia zdań.

1. Katon odznaczał się pracowitością
 - A. w pojedynczych sprawach.
 - B. we wszystkich sprawach.
 - C. w wyjątkowych sprawach.
 - D. w wybranych sprawach.
2. Katon
 - A. studiował literaturę.
 - B. uwielbiał literaturę.
 - C. znał literaturę.
 - D. czytał literaturę.
3. Katon
 - A. zaczął pisać mowy w młodości.
 - B. zaczął pisać mowy w wieku dojrzałym.
 - C. zaczął pisać mowy w wieku podeszłym.
 - D. w ogóle nie pisał mów.
4. Wojny Rzymu z Kartaginią Katon opisał w
 - A. 1 księdze *Początków*.
 - B. 2 i 3 księdze *Początków*.
 - C. 4 księdze *Początków*.
 - D. 4 i 5 księdze *Początków*.

5. Wojny punickie zostały przez Katona opisane

- A. dokładnie.
- B. rozwlekłe.
- C. szczegółowo.
- D. krótko.

Zadanie 10. (10 pkt)

Spośród czterech możliwych zakresł to znaczenie słowa, w jakim wystąpiło ono w tekście.

1. singularis

- A. osobisty
- B. pojedynczy
- C. nadzwyczajny
- D. prywatny

2. studium

- A. ochota
- B. żądza
- C. gorliwość
- D. zajęcie

3. progressus

- A. występ
- B. postęp
- C. początek
- D. kroczenie

4. reperio

- A. znajdować
- B. osiągnąć
- C. doświadczyć
- D. wymyśleć

5. contineo

- A. zawierać
- B. trzymać
- C. opasać
- D. przebywać

Zadanie 11. (10 pkt)

Zdecyduj, czy obok rzeczowników znajdują się przymiotniki takie same jak w tekście (TAK), czy inne (NIE). Wpisz znak „X” we właściwą rubrykę tabeli.

Rzeczownik i przymiotnik		TAK	NIE
1.	rolnik praktyczny		
2.	prawnik biegły		
3.	wódz słaby		
4.	mówca godny uznania		
5.	pisarz mierny		

CZĘŚĆ III – znajomość kultury antycznej (30 pkt)**Zadanie 12. (8 pkt)**

Wpisz do tabeli literę (A–H) oznaczającą wydarzenie, które miało miejsce w wymienionym roku, oraz podaj imię (nazwisko) zwycięskiego wodza obok każdego wybranego wydarzenia.

	Rok	Wydarzenie	Zwycięski wódz
1.	490 r. p.n.e.		
2.	338 r. p.n.e.		
3.	202 r. p.n.e.		
4.	71 r. p.n.e.		

Wydarzenia:

- A. Armia ateńska pokonała Persów pod Maratonem.
- B. Grecy przegrali walkę w wąwozie termopilskim.
- C. Kartagińczycy ponieśli klęskę w bitwie pod Zumą.
- D. Legiony Pompejusza zostały pobite pod Farsalos.
- E. Pod Salaminą flota grecka pokonała flotę perską.
- F. Rzymianie ponieśli porażkę w bitwie pod Kannami.
- G. Stłumione zostało powstanie pod wodzą Spartakusa.
- H. W bitwie pod Cheroneją Grecy utracili niepodległość.

Zadanie 13. (2 pkt)

Podkreśl niezgodny z prawdą opis igrzysk greckich i rzymskich.

1. Igrzyska w Grecji

- A. Grecy wyżej cenili sport indywidualny niż zespołowy.
- B. Igrzyska odbywały się między innymi w Olimpii i Nemei.
- C. Rywalizowano np. w biegu maratońskim.
- D. Zawody organizowano w regularnych odstępach czasu.

2. Igrzyska w Rzymie

- A. Gladiatorami mogli być ludzie wolni.
- B. Kobietom nie wolno było oglądać igrzysk.
- C. Miejscem igrzysk był cyrk i amfiteatr.
- D. Widzowie mogli ocalić życie ulubieńca.

Zadanie 14. (5 pkt)

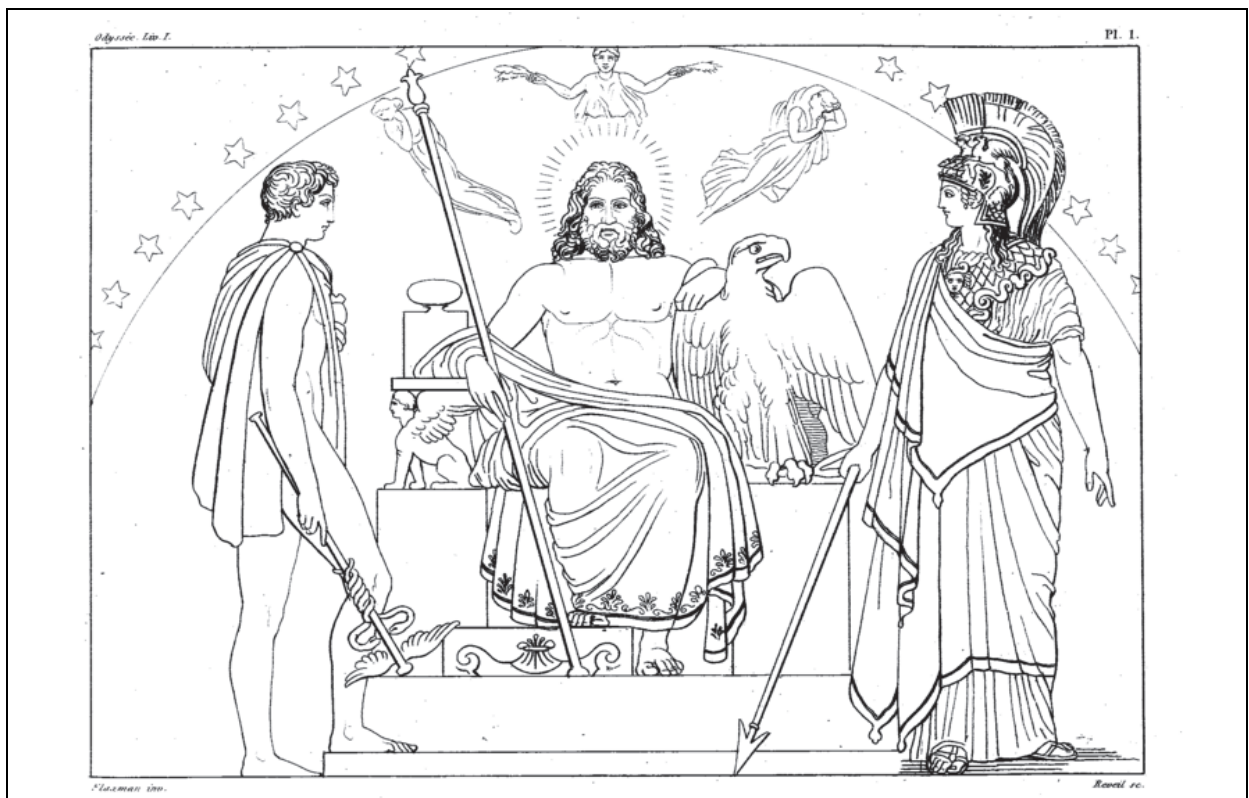
Obok każdego opisu (1–5) napisz poprawną nazwę części domu rzymskiego. Odpowiedzi wybierz spośród podanych.

atrium, compluvium, cubiculum, tablinum, triclinium, peristylum, vestibulum

1. Czworokątny otwór w dachu, nad basenem
2. Pokój z dokumentami, gabinet pana domu
3. Reprezentacyjny salon, główna część domu
4. Sala z trzema łóżkami biesiadnymi
5. Wewnętrzny ogród otoczony kolumnadą

Zadanie 15. (3 pkt)

Podaj imiona przedstawionych na ilustracji bóstw greckich.

John Flaxman (1755–1826), *Illustrations of Odyssey*, 1810.
http://pl.wikipedia.org/wiki/Bogowie_grecy [dostęp z dnia 24 grudnia 2012 r.]

1. Po lewej stronie
2. W środku
3. Po prawej stronie

Zadanie 16. (4 pkt)

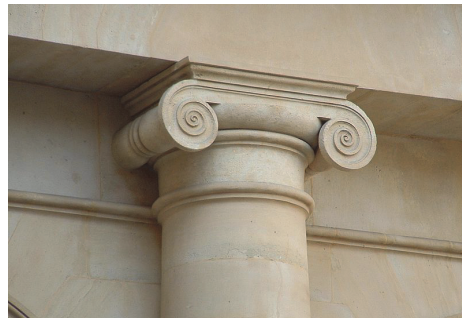
Uzupełnij opis każdej ilustracji.

1. Buty noszone przez aktorów
nazywały się

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Roman_sarcophagus
[dostęp z 2 stycznia 2013 r.]

2. Kapitel wykonany
w porządku architektonicznym
.....

<http://commons.wikimedia.org/wiki/Capitel>
[dostęp z 24 grudnia 2012 r.]

3. Przedstawiona konkurencja
olimpijska to
.....

<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Louvre>
[dostęp z 2 stycznia 2013 r.]

4. Rydwan czterokonny, czyli
.....

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Arco_de_la_Victoria
[dostęp z 2 stycznia 2013 r.]

Zadanie 17. (5 pkt)

Wybierz tylko te zdania, które dotyczą wymienionych bohaterów mitologicznych. Obok każdego imienia napisz litery oznaczające wybrane zdania.

1. Eneasza
 2. Odyseusza
- A. Był gościem królowej Kartaginy.
 - B. Dzięki nici wydostał się z Labiryntu.
 - C. Jako jedyny naciągnął łuk króla Itaki.
 - D. Pokonał Amazonki i poślubił ich królową.
 - E. Przepłynął koło Wysp Syren.
 - F. Rozwiązał zagadkę zadaną przez Sfinksa.
 - G. W ataku szału zabił żonę i troje dzieci.
 - H. W świecie podziemnym poznał przyszłych Rzymian.
 - I. Założył miasto i nazwał je imieniem żony.

Zadanie 18. (3 pkt)

Obok poprawnych znaczeń wymienionych związków frazeologicznych napisz VERUM.

1. pod auspicjami = pod czyjąś opieką
2. w labiryncie = w sytuacji skomplikowanej
3. z gracją = z wdziękiem

BRUDNOPIS